

Гордън Диксън
Лулунгомина

Обвинете Клей Харбънк за това, което се случи в Станция 563 на сектора Сириус. Ако искате пък, обвинете Уилям Питърбъро, когото наричахме „Хлапето“. Аз не обвинявам никого. Но аз съм дорсаец.

Неприятностите започнаха в деня, когато Хлапето пристигна в станцията – с чевръсти ръце и вкус към комара – и откри, че от всички мъже тук Клей единствен не желае да играе с него, въпреки собствените му твърдения, че самият той някога е бил комарджия. И неприятностите продължиха през всичките четири години на съвместна служба.

Но разбрах, че истинската криза ще настъпи, когато един ден двамата се върнаха заедно от смяна.

Бяха ходили на задължителната обиколка в граничната област на станцията, която подслоняваше нас, двадесетимата, да проверят външната сфера за следи от удари или пукнатини. Това двучасово дежурство представлява бавно и уморително бъртане пеш – дори извън пределите на станцията – по повърхността на астероида, където няма никакво прилежане. Ние, свободните от наряд, седяхме в стаята за отдых и чухме вътрешната врата да се отваря със свистене. Дрънченето на скафандрите, които двамата събличаха, отекна по металния коридор. От тона, с който говореха, стана ясно, че Хлапето се е заяждало с Клей през цялото време.

– Още един ден, още петдесет банкнотки – достигна до нас гласът на Хлапето. – В каква форма е свинската ти „каса“, а?

Последва кратка пауза. Можех да си представя усилието, което Клей полагаше, за да овладее гласа и изражението си. След малко чухме спокойния му приятен баритон, смекчен от гърления тарсуски акцент.

– Както подобава на джентълмен – каза той, – който никога не прежда и затова никога не страда от лошо храносмилане.

Отговор на място – служебната сметка на Хлапето доста се беше понадула от сумите, спечелени на комар от останалите членове на екипажа. Но то бе прекалено дебелокожо, за да се засегне от такъв явен намек. Просто се изсмя. След секунди, вече свалили екипировката, влязоха при нас.

Представляваха поразителна гледка – приличаха си достатъчно, за да са братя или по-скоро баща и син, като се има предвид разликата във възрастта. И двамата високи, тъмни, широкоплещести мъже с жилести лица. Но от много преживелици по-меките черти на Клей бяха загубели, а около ъглите на устата му имаше дълбоки бръчки. Отличаваха се и по други неща, но в Хлапето човек можеше да познае младежа Клей, а в Клей – мъжа, в който един ден Хлапето щеше да се превърне.

- Здравсти, Клей – казах аз.
- Здравей, Морт – отговори той и седна до мен.
- Ей, Морт, здрасти! – провикна се Хлапето.

Направих се, че не го чувам, и той веднага се наежи. Видях как гняв пламна в абаносовите глъбини на зениците му под гъстите вежди. Беше едър мъж, но аз пък съм родом от планетите Дорсай, а дорсаецът се бие до смърт, ако се наложи. Затова помежду си ние сме учтив народ.

Но учтивост към Хлапето е нещо, хвърлено на вятъра – както и тънката ирония на Клей. С хора като Хлапето трябва да действуваш с кривак.

Бяхме зле – ние, двадесетимата в Гранична Станция 563 на периферията на зоната на земните малко отвъд Сириус. Бяхме се озлобили. Половината от нас чакаха отговор на молбите си за преместване. Дрязгите между Клей и Хлапето създаваха разногласия и между останалите.

Всички бяхме постъпили в станцията само заради парите – в това се състоеше бедата. Петдесет на ден е добра заплата, но трябва да подпишеш договор за десетгодишна служба. Имаш възможност да се откупиш – срещу цели сто хиляди. Направете си сами сметката – почти шест години, и то като спестяваш всяка получена стотинка. Така че повечето идват с намерението да си изкарат десетте години.

Също и Клей, проиграл по-голямата част от живота си. Беше спечелил и загубил огромни състояния. А сега остаряваше, чувствуваше се уморен и искаше да се завърне в родната Лулунгомина – на малката планета Тарсус, която напуснал още съвсем млад.

Но с комара беше приключил. Казваше, че получените по този начин пари никога не се задържат, а изтичат през пръстите като вода. Затова си взимаше заплата и я внасяше в банката.

Хлапето обаче бе дошло с цел да направи „удар“. За четири години от игра на комар с останалите от екипажа имаше предостатъчно, за да си купи „билет“ за връщане, че и да му остане хубава сумичка. И сигурно щеше да направи точно това, но едно само го спираше – банковата сметка на Клей го привличаше като Елдорадо. Не искаше да си тръгне, без да я притежава. Затова не напускаше станцията и не оставяше на мира по-възрастния човек.

На две теми непрекъснато се заяждаше. Преструваше се, че не вярва Клей някога да е бил комарджия. И се подиграваше с Лулунгомина, родното място на Клей – неговата цел и мечта, единственото нещо, за което можеше да го въвлечеш в разговор. За Клей Лулунгомина бе най-красивото, най-чудното местенце във вселената и носталгията на

възрастен вече човек го караше често да повтаря това.

Преглътнал отказа ми да го поздравя. Хлапето седна до нас и попита:

– Морт, какво представляват хиксабродите?

Явно „кривакът“ нямаше ефект. Пък и аз може би вече се предавах. След Клей бях най-възрастният в екипажа – това сближаваше двама ни. Погледнах смръщено Хлапето и отвърнах:

– Защо питаш?

– Ще ни гостува един от тях.

Тутакси разговорите в стаята секнаха и вниманието на присъстващите се насочи към Хлапето. Всички чуждоземни се задължаваха да минават на проверка през станции като нашата, преди да пресекат границата между някоя друга могъща галактическа сила и „човешката“ територия. Но понеже Станция 563 е доста отдалечена, чуждоземни рядко идваха насам, а когато това се случваше, приемахме го като истинско събитие.

Дори и Клей се поддаде на всеобщия интерес.

– Не знаех за това – каза той. – Откъде разбра?

– Съобщението се получи, докато ти проверяваше атмосферната инсталация – отговори Хлапето и небрежно махна с ръка. – Като се върна, вече го бях сложил в архива. Какъв ли ще е той, а, Морт?

Видял съм много места – повече от всички тях, та дори и от Клей. Тази ми беше втората служба. Върнах се към спомените си за денебианските безредици отпреди двадесет години.

– Скован, сякаш е глътнал бастун, горд като Луцифер, честен като светлината и непроницаем като камила. Прилича на човек, но е с лице на шотландска овчарка. Знаете с какво се славят хиксабродите, нали?

Някой от компанията се обади, че не знае, но може би само за да ми угоди. Възрастта ме правеше словоохотлив – като Клей с неговата Лулунгомина.

– Те са първите и единствени платени посланици в опознатата вселена. Можеш да ги наемеш, но не и да им повлияеш, да ги подкупиш или да ги заставиш да кажат нещо друго освен голата истина. А само как невъзмутимо ти я поднасят, братко! Затова са толкова търсени. Щом възникне някакъв политически спор, независимо дали на планетарно или междучуждоземно ниво, и двете страни наемат хиксаброд да ги представя по време на дискусиите. Така са сигурни, че противната страна е откривена. Хиксабродът на съперниците е живата гаранция за това.

– Не звучи зле – каза Хлапето. – Какво ще кажете да се съберем и

да му устроим празнична вечеря по време на двадесет и четири часовия му престой тук?

– Недей да мислиш, че ще ти е много благодарен – изсумтях аз. – Просто така са си устроени.

– Нищо – отвърна Хлапето. – Какво пък, малко емоции за разнообразие няма да ни навредят.

Одобрителен шепот се разнесе из стаята. Мнозинството, включително и Клей, беше срещу мене.

– Хиксабродите ядат каквото ядем и ние, нали? – Хлапето вече правеше планове. – Ами добре, значи супа, салатата, месо, шампанско и бренди – продължи той, като отброяваше отделните ястия на пръсти.

Зарази и нас с ентузиазма си. Но накрая все пак не се въздържа и отпрати поредната нападка към Клей.

– Клей, а за развлечение защо не му разкажеш за Лулунгомина, а?

Клей трепна – едва забележимо, но всички забелязахме сянката, която премина по лицето му. Лулунгомина на Тарсус владееше мислите му със същата сила, с която спестяванията му пък привличаха Хлапето. Клей, разбира се, си даваше сметка, че прекалено много възхвалява красотата на Лулунгомина. Но се чувствуваше свързан с нея до болка – болка, която само думите можеха да облекчат.

Аз съм дорсаец. Освен това по-възрастен от другите и затова разбирах. Никой няма право да се надсмива над връзката, която сродява човека с неговия дом. Тя е толкова истинска, колкото и неуловима. И да се подиграваш с нея е жестоко.

Но Хлапето, твърде младо, не схващаше това. А и съвсем скоро беше пристигнало от Земята – Земята, която никой от нас не е виждал, но от която всички ние водехме по-теклото си отпреди хиляди години. Хлапето бе енергично, силно и прозираше чувствата. Разбираше, както и всички останали, че склонността на Клей да говори надълго и нашироко за чудото Лулунгомина представлява всъщност началото на бавната разруха на старостта, първата малка слабост у човек, бил някога твърд като стомана.

Но за разлика от нас, които от съчувствие криехме отегчението си, Хлапето използваше възможността да надделее над Клей и да провали решението му да не се занимава повече с комар. Нападеше неспирно болното място – и дори хладнокръвието на Клей не му служеше вече за защита.

Сега, при този последен удар, малки гневни пламъчета загоряха в очите на по-възрастния човек.

– Стига! – каза той рязко. – Изключи Лулунгомина от разговора!

– Нямам нищо против – отговори Хлапето, – но ти някак си непрекъснато ми припомняш за нея. Както и за това, че уж си бил комарджия. Щом не можеш да докажеш последното, как тогава искаш да вярвам на думите ти за първото?

Вените на челото на Клей се издуха, но той все пак успя да се съдържи.

– Казвал съм ти хиляди пъти – отговори през зъби, – пари, спечелени на комар, не се задържат. Ти самият скоро ще го разбереш.

– Думи, думи – отвърна Хлапето нехайно. – Само думи и нищо друго.

Спрял дори да диша, за секунда Клей впи в него яростен поглед. Не знам дали Хлапето усети опасността и дали се притесни, но и аз не си поех дъх, докато гърдите на Клей не се отпуснаха и той, обръщайки се рязко, не излезе от стаята. Чухме как стъпките му заглъхнаха надолу по коридора по посока на стаята му в спалното отделение.

По-късно попритиснах Хлапето за случилото се. Открих го в кухнята след втората му смяна, когато повечето от мъжете бяха на дежурство. Правеше си сандвич. Като влязох, той ме погледна – леко смутен, готов да се отбранява.

– Здравсти, Морт! – постара се гласът му да прозвучи естествено. – Какво става?

– Ти! Искаш да се стигне до сблъсък между тебе и Клей, а?

– Не-е – проточи той с пълна уста. – Не бих казал.

– Така ли? Но точно това ще получиш.

– Виж какво, Морт – започна той и спря, за да преглътне. – Не мислиш ли, че Клей е достатъчно голям и може сам да се грижи за себе си?

Почувствавах как лека и неприятна тръпка пропълзява по гърба ми, а погледът ми стана лют. Обаждаше се дорсайската ми кръв. Пролічала е и на лицето ми, защото Хлапето, което до момента си седеше спокойно на ръба на кухненската маса, скочи бързо.

– Чакай бе, Морт – каза той. – Не съм искал да те обидя.

Надвих гнева си и заговорих доколкото можех спокойно.

– Отбих се само за да ти кажа следното. Клей е тук много отпреди ти да дойдеш. Съветвам те да го оставиш на мира.

– Страх те е, че ще пострада?

– Не – отговорих. – Страх ме е, че ти ще пострадаш.

Хлапето шумно се изсмя, като за малко не се задави със сандвича си.

– А-а, сега ми е ясно. Мислиш, че съм прекалено млад и не мога да се грижа за себе си.

– Горе-долу, но не както ти го схващаш. Ще ти кажа нещо за теб – не е нужно да се съгласиш или да го отречеш. Ще разбере дали съм прав по-късно.

– Я стига! – отвърна той, по-червенял. – Не съм дошъл тук да ме подлудяват.

– Все пак ще си получиш заслуженото. Но няма да пострадаш само ти, а и всички ние. Защото, когато възникне конфликт в такава малка група, хората винаги вземат нечия страна. Опасност застрашава не само теб, но и нас.

– Тогава не се бъркайте.

– Не може – казах аз. – Каквото засяга един от нас, засяга всички ни. А ти? Дойде тук с надеждата да намериш разкош и развлечения. А завари еднообразие и скука – така е в космоса, само че ти не го съзнаваш.

Той взе чашата си с кафе.

– И сега сигурно ще чуя, че се забавлявам за сметка на Клей? Това ще кажеш, нали?

– Не. Няма да си послужи с тези думи, защото гледам на поведението ти другояче. Клей е достатъчно зрял, за да търпи еднообразието и скуката, ако те му носят това, което иска. Научил се е и как да живее с хората около него и със себе си. Не изпитва нужда да се проявява, като съсипва някой два пъти по-млад или по-стар от него.

Той отпи от кафето си и остави чашата на масата.

– А аз правя точно това, а?

– Всички младоци са такива. По този начин изпробват силите си и отношенията си с другите хора. А когато помъдрят и нещата им се изяснят, престават да се държат така. Не всички, разбира се. Но ти ще престанеш – така ми се струва. И колкото по-скоро го направиш, толкова по-добре ще е и за тебе, и за нас.

– А ако не престана? – не се предаваше той.

– Виж какво, не си колежанче, току-що завършило университета, и не се намиращ на Земята или на някоя друга приветлива и безопасна родна планета, където човек може да избяга от досадните подигравки и да отиде на друго място. Тук „друго място“ няма. Ако този, който се подиграва, не разбере колко безразсъдно и опасно е това, онзи, на когото се подиграва, търпи до едно време и после нещо се случва.

– Явно е, че ти се тревожиш всъщност за Клей.

– Проумей най-сетне! Клей е мъж и е видял и патил. А ти не си. Ако някой пострада, ти ще си.

Той се изхили и се отправи към вратата. Продължи да се смее и след като я затръшна зад себе си. Оставих го да си върви. Няма смисъл да упорствуваш с блъф, който не е успял да подейства.

На следващия ден пристигна хиксабродът. Казваше се Дор Ласос. Беше типичен представител на расата си – по-висок от най-високия измежду нас с половин глава, със светлозелена кожа и с онзи безстрастен хиксабродски израз на кучешкото лице.

Не присъствах на посрещането му, тъй като дежурех в обсервационната кула – проверявах метеорните пътеки. Самата ни станция е добре защитена, но някои от корабите, които кацаха от време на време, можеха да имат неприятности с онези, които редовно се отбиваха при нас точно в този сектор. Когато смяната ми свърши, Дор Ласос беше вече настанен и официалното посрещане – приключило.

Все пак отидох да го видя със слабата надежда, че ще открием общи познати от неговата или от моята раса – народите и на двама ни са доста многочислени, бог ми е свидетел, така че реална възможност съществуваше. И аз като Клей копнеех за всичко, свързано с родината ми.

– Здравей, Хиксаброд – започнах аз, влизайки в стаята му, и внезапно млъкнах.

Хлапето беше вътре. Погледна ме някак странно.

– Нима знаеш хиксабродски? – попита той недоверчиво.

Кимнах – бях научил езика през дългосрочната си служба по време на денебианските безредици. Благоприличието ме накара да се опомня и веднага зададох въпроса си.

Той поклати глава.

Какво пък, просто бях пробвал наслуки. Вероятността да познава нашия преводач от времето на денебианските безредици бе минимална. Хиксабродите нямат семейна система на кръщаване. Приемат имената на по-възрастните, от които се възхищават. Поклоних се учтиво и си тръгнах.

Чак след това изведнъж ми хрумна – за какво, по дяволите, можеше Хлапето да разговаря с един хиксаброд.

Наистина се тревожех за Клей. Тъй като моят блъф с Хлапето се провали, наумих си да опитам със самия Клей. Отначало чаках удобен момент, но след последната разправа с Хлапето приятелят ми почти не напускаше жилището си. Накрая реших да действам открито и отидох при него.

Намерих го в стаята му – четеше. Малко се стреснах, като видях този висок, все още снажен мъж, облечен в халат подобно на старец, с ръка на чело да следи съсредоточено сменящите се един след друг редове на яркия екран. Но щом влязох, Клей ме погледна с усмивка, добре познатата ми от четирите години близко съжителство.

– Какво четеш? – попитах, сочейки скенера.

Той го изключи – светлината загасна и редовете изчезнаха.

– Глупав роман – отговори ми с усмивка – от некадърен писател. Но е от Тарсус.

Седнах на стола, който ми предложи.

– Клей, ще имаш ли нещо против, ако говоря направо?

– Давай – окуражи ме той.

– За Хлапето – казах без заобикалки. – И за тебе. Не може да продължава така.

– Ами ти, стари разбойнико, какво предлагаш? – отвърна Клей безгрижно.

– Две неща. И те моля да ги обмислиш добре, преди да ми отговориш. Първо, да се опитаме да съберем деветдесет процента мнозинство и да подадем молба за отстраняването му от станцията на основание, че е вреден за колектива.

Клей бавно поклати глава.

– Не можем да направим това, Морт.

– Предполагам, че ще успея да взема подписите. Дотегнал е на всички. Ще се съгласят.

– Не става дума за това, много добре разбираш. Смята се, че отстраняване на някого по молба на колектива няма да му навреди, но и двамата знаем – не е така. Ще го пратят в някоя ужасна станция, където ще се забърка в още по-големи неприятности и накрая ще стигне до наказателна служба – истински ад. И нас ще обвинява за това и ще ни мрази докато е жив.

– Какво от това? Нека да ни мрази.

– Аз съм от Тарсус. Няма да ми е все едно. Не мога да направя такова нещо.

– Добре – отвърнах аз. – Да оставим това. Изкарал си почти седем години тук и разполагаш с половината пари, нужни ти да се откупиш. Моите спестявания пък са почти достатъчни, колкото и да не ти се вярва, за да допълним сумата. Освен това ще ти предоставя заплащането си за трите години, които ми остават, за пенсионирането ти. Вземи парите и се махни от Службата. Не е онова, което си очаквал да получиш, но

по-добре малко, отколкото...

– А какво ще стане с твоето завръщане в родината ти? – попита той.

– Погледни ме.

Клей ме погледна и аз знам какво видя – счупения нос, белезите, бръчките: лице на дорсаец.

– Никога няма да си ида у дома – рекох аз.

Продължи да ме гледа още дълго. Забелязах как малко пламъче лумва в очите му. Но пламъчето угасна и разбрах, че и с него съм загубил.

– Може и да е така – каза тихо той, – но не аз ще съм причината.

Оставих го да си чете.

По принцип няма прекъсвания между смените – винаги някой дежури. Но при специални поводи като например вечерята, организирана в чест на хиксаброта, всички се събирахме в станцията. Осигурявахме си подобни „почивки“, като предварително си свършвахме работата, а използвахме и четирите часа в денонощието, когато по правило не пристигаха съобщения и кораби.

Така че тази вечер всички бяхме в залата за отдых – почистена, с подредена нарочно за случая маса. Изпихме коктейлите си, седнахме на масата и вечерята започна.

По време на различните блюда разговорът се въртеше около теми, които не засягаха пряко настоящия ни живот. Спомени за посетени места, сравняване на отминали преживелици, някои от тях доста странни, ето за такива неща говорехме на масата.

Несъзнателно всички се опитвахме да предразположим хиксаброта и той да се включи. Но Дор Ласос си седеше на почетното място между Клей и мен (Хлапето беше малко по-настрани) и запазваше ледено млъчание – докато не приключихме с десерта и неочаквано не стана дума за Медиа.

– Медиа – обади се Хлапето. – Чувал съм за Медиа. Малка планета, но на която обикновено всичко се намира – от супа до лешници. Там има и една такава форма на живот, за която се смята, че съдържа ценни за метаболизма вещества. Казва се... само за секунда да помисля, казва се...

– Казва се нигти – с изненада чухме авторитетния металически глас на Дор Ласос. – Дребно четириногло с високо развита нервна система и голямо количество мастна тъкан. Ходил съм на тази планета преди повече от осемдесет години, преди още да я отворят за посетители. Хранителните ни запаси се развалиха и имяхме възможността да изпробваме

верността на теорията, че нигтите служат за прехрана на почти всяко познато мислещо същество.

Той замълча.

– И какво стана? – настоя Хлапето. – Щом сте тук и ни разказвате тази история, значи животното ви е спасило от глад.

– За мен и хората на кораба нигти се оказа доста питателна храна – отговори Дор Ласос. – За съжаление на борда имаше и няколко микрошнители от Поларис.

– И какво се случи с тях? – запита някой.

– Високо развита, но неустойчива форма на живот – отвърна Дор Ласос, отпивайки бренди от чашата си. – Получиха гърчове и умряха.

Познавам нрава на хиксабродите и добре разбирах, че този малък анекдот бе продиктуван не от садизъм, а от пълно равнодушие. Но усетих как вълна на отвращение заля хората в стаята. Никоя друга форма на живот не се радва на такова всеобщо благоразположение както микрошнителите – фини дъгоцветни мекотели с вкус към поезията и философията.

Мъжете на масата съвсем видимо се отдръпнаха от Дор Ласос. Но това му направи толкова впечатление, колкото ако бяха изръкопляскали бурно. Изключително рядко хиксабродите са способни да проявят съчувствие и разбиране, когато става дума за друга раса.

– Но това е ужасно – бавно каза Клей. – Винаги съм харесвал микрошнителите.

Той беше пил доста и тази на вид безобидна забележка прозвуча почти като предизвикателство.

Студените кафяви очи се обърнаха към Клей. Но какво видя, какво си помисли Дор Ласос – всичко остана скрито зад безстрастното му изражение.

– По принцип – отсеке той – те са честна раса.

Това бе най-голямата похвала за някого, която можеше да се чуе от един хиксаброд. Мислех, че въпросът е приключил, когато Хлапето пак се обади:

– За разлика от нас, хората, а, Дор Ласос?

Хвърлих му гневен поглед иззад гърба на хиксаброда. Но той продължи, без да се замисля:

– Та казах за разлика от нас, хората, а? – натърти Хлапето.

Той явно също беше пил доста и силният му глас прозвуча рязко на фона на затихналата стая.

– Хората се различават един от друг – заяви Дор Ласос

равнодушно. – Някои от вас са сравнително честни. Но като цяло човешката раса не може да се похвали с особена честност.

Типичен за хиксабродите директен и недвусмислен отговор – Дор Ласос щеше да каже същите думи дори ако веднага след това му прережеха гърлото. Това трябваше вече да накара Хлапето да млъкне, но той продължи:

– Ах, да-а. Някои са сравнително честни, но като цяло сме нечестни. Но не разбирате ли, Дор Ласос, човешкото чувство за хумор често се проявява точно в лъжите. Някои от нас лъжат просто за развлечение.

Дор Ласос отпи от брендито си и не отговори.

– Разбира се – не спираше Хлапето, – понякога някой от нас, хора-та, си мисли, че е забавен с лъжите си, докато всъщност не е. Някои лъжи са просто досадни, особено ако ти се налага да ги слушаш отново и отново. Но, от друга страна, съществуват такива майстори на лъжата, че дори вие ще сметнете неистините, които казват, за смешни.

Клей изведнъж се надигна и от внезапното му рязко движение от чашата му се разплиска бренди и изцапа покривката. Той се вторачи в Хлапето.

Погледнах ги всичките – Клей, Хлапето, Дор Ласос – и ме обзе лошо предчувствие.

– Едва ли – рече Дор Ласос.

– Но не, вие трябва да чуете истински „експерт“ – отвърна Хлапето възбудено. – Особено когато „материалът“ му е добър. Като например въпросът за родните планети. Какво представлява вашата родна планета Хикса?

Вече бях убеден, че подозренията ми са верни. Без да привличам ненужно внимание към себе си, станах и излязох.

Чуждоземецът издаде странен дрезгав звук и заговори – гласът му ме следваше, докато бързо крачех по празния коридор.

– Много е красива – казваше сякаш някакъв компютър. – Диаметърът ѝ е тридесет и осем хиляди метра. Притежава двадесет и три големи планински вериги и седемнадесет обширни водни пространства...

Гласът на хиксаброта заглъхна – вече не чувах думите.

Преминах пустите коридори и направо се качих в комуникационната зала. Влязох през вратата, без да спирам – в поотиворечие с наредбите, без да погледна автоматичния принтер за някое ново неочаквано съобщение, без да си направя труда да проверя дали предавателят е настроен на автоматично откриване и сигнализиране за приближаващи кораби.

Не обърнах внимание на нищо и отидох направо при картотеката, където се съхраняват всички получени съобщения.

Отворих я и извадих папката за онзи ден. Набързо прегледах многобройните копия с въпросната дата. И там, под надписа „Съобщения за посетители“, намерих известието за пристигането на Дор Ласос. Прескочих различните данни за нашия гост и спрях поглед на реда, където беше отбелязан последният му престой.

Тарсус.

Клей ми бе приятел. А това, което човек е в състояние да изтърпи, без да рухне, си има своите граници. На една от стените в комуникационната зала висеше списък на хората от станцията. Срещу името на Уилям Питърбъръ сложих знака на дорсайците и извадих пистолета си от сандъка с оръжията.

Проверих магазина. Беше зареден. Върнах го на мястото му, прибрах пистолета в самото си и отидох при останалите.

Дор Ласос още говореше:

– Флората и фауната се поддържат в идеален естествен баланс и през последните шестдесет хиляди години излишъкът над нормалния брой на който и да е вид не е надвишил един процент. Животът на Хикса е планомерен и прогнозиран. Времето се контролира в максимална степен.

Докато сяхах, металическият глас на хиксаброда трепна за секунда, после се стабилизира и продължи:

– Ще се върна там някой ден.

– Красива картина – каза Хлапето.

Беше се навел напред над масата, очите му блестяха и усмивка оголваше зъбите му.

– Много привлекателна планета. Но неприятно ми е да ви информирам, Дор Ласос, че тя бледнее пред едно друго местенце в галактиката.

И хиксабродите са воители. Изражението на Дор Ласос не се промени, но гласът му стана по-дълбок и отекна в стаята:

– Вашата планета?

– Бих желал да е така – отвърна Хлапето със същата вълча усмивка.

– Бих желал да мога да твърдя това. Но мястото, за което говоря, е така чудесно, че мен едва ли ще ме пуснат там. Всъщност аз никога не съм виждал този край, но много съм слушал за него през последните няколко години. Той или е наистина най-дивното място във вселената, или пък човекът, който разказва за него...

Бутнах назад стола си, за да стана но Клей стисна ръката ми и ме

задържа.

– Та ти казваше, че... – обърна се той към Хлапето, което негово движение бе накарало да замълчи.

– Човекът, който ми е разказвал за него – каза Хлапето спокойно, – е един от онези майстори на лъжата, за които споменах на Дор Ласос.

Отново се опитах да стана, но Клей пак ме изпревари. Висок и горд, той се изправи на края на масата.

– Мое право си е – прошепна ми тихо.

Без да бърза, преднамерено той взе чашата си и я запрати право в лицето на Хлапето. Тя се удари в масата пред него и брендито заля безукорната му униформа.

– Извади пистолета си! – заповяда Клей.

Сега и Хлапето скочи. Знаех, че е замислил цялата тази сцена, но въпреки това не успя да скрие омразата си. Лицето му побеля от гняв. Подпря се на ръба на масата, старайки се да се овладее и да довърши предварително скроения план.

– Защо са ни нужни пистолетите? – попита Хлапето.

Гласът му бе станал хрипкав от усилието да се съдържа.

– Ти ме нарече лъжец.

– И пистолетите ли ще докажат, че не си?

Хлапето вече си възвръщаше самообладанието – задиша по-спокойно, а смехът му прокълхна в стаята.

– Защо са ни пистолетите, щом е възможно с абсолютна точност да установим дали казваш истината?

Погледна един след друг всички присъстващи. След това очите му пак се приковаха в Клей.

– Години наред ти ми разправяш какви ли не неща. Но две от тях непрекъснато повтаряш. Първо – че си бил комарджия. Второ – че Лулунгомина, твоята скъпоценна Лулунгомина на Тарсус, е най-прекрасното място в цялата вселена. И двете ли са верни?

Клей дишаше бавно и тежко.

– И двете са верни – отвърна той, мъчейки се да надвие треперенето в гласа си.

– Поддържаш ли твърдението си?

– С цената на живота си.

– А-а – каза Хлапето присмехулно и вдигна показалец. – Но аз не искам да поддържаш тези приказки с цената на живота си, а с цената на солидното богатство, което трупаш от години. Настояваш, че си бил комарджия. Готов ли си да се обзаложим, че думите ти не са лъжа?

Чак сега Клей усети капана.

– Хвани се с мене на бас – подкани го Хлапетото безгрижно. – Така ще докажеш правдивостта на първото твърдение.

– А второто? – запитай Клей.

– Ами – Хлапетото посочи Дор Ласос – къде ще намерим по-добър съдия? При нас е един хиксаброд.

Хлапетото се полуобърна към чуждоземеца и леко му се поклони.

– Нека той да прецени дали казваш истината.

Отново се понадигнах, но Клей пак ме бутна да седна. Попита Дор Ласос:

– Мислите ли, сър, че сте в състояние да разрешите подобен спор?

Кафявите нечовешки очи се срещнаха с тези на Клей и не се отместиха за известно време.

– Току-що пристигам от Тарсус – каза хиксабродът. – Член съм на галактическата топографска комисия, която имаше задача да направи карта на планетата. Аз трябваше да удостоверя истинността на картата.

Изборът всъщност не бе никакъв избор. Клей гледаше вторачено хиксаброда, а всички ние чакахме отговора му. Страшен гняв ме обзе. Наблюдавах другите на масата – по реакцията им исках да разбера дали няма да можем да прекратим скандала. Но вместо съчувствие, както се надявах, видях само безразличие или цинизъм, или дори отвратителното любопитство на хора, за които кръвта и сълзите са развлечение.

Осъзнах със свито сърце, че в края на краищата аз единствен съм останал приятел на Клей. Тъй като самият остарявах и бях доста словоохотлив, непрекъснатите му разкази за Лулунгомина не ме дразнеха. Но на другите бяха омръзнали. На това, което аз приемах като трагедия, те гледаха като на заслужено възмездие за един досаден лъжец.

Каквото аз забелязах, не убягна и на Клей. Очите му потъмняха, погледът му стана студен.

– На колко се обзалагаш? – попита Клей.

– На Всичко, което имам – отговори ентузиасирано Хлапетото и се наведе напред. – Достатъчно, та и предостатъчно, за да съответствува на твоите пари. Сумата е равна на заплатата за осем години служба.

Сковано, без да продума, Клей извади спестовната си книжка и тефтерче с разписки. Подписа една за всичките пари и остави книжката и квитанцията на масата пред Дор Ласос. Хлапетото, очевидно дошло подготвено, направи същото, като прибави и голяма купчина пари в брой – спечелени на комар през последните седмици.

– Това ли е всичко? – попита Клей.

– Всичко – отговори Хлапето. Клей кимна, отстъпи назад и каза:

– Давай!

Хлапето се обърна към чуждоземеца:

– Дор Ласос, много сме ви задължени за съдействието, което ни оказвате.

– Радвам се да чуя това – отвърна хиксабродът, – тъй като съдействието ми ще струва на спечелилия баса една хилядарка.

Неочакваната забележка, издаваща студената пресметливост на госта ни, за момент смути Хлапето. Единствено аз, който познавам хиксабродската раса, не се изненадах. Но останалите бяха шокирани и веднага се настроиха против Хлапето. Досега приемаха облога като жестока, но поне честна игра, засягаща само нас. Изведнъж ситуацията се промени – сякаш бяха наели платен побойник да се разправи с един от нашите.

Но вече нищо не можеше да се направи – облогът си бе облог. Независимо от това, чуха се недоволни гласове от различните кътчета на стаята.

Хлапето заговори бързо – прекъсването го беше уплашило, а спешванията на Клей не му излизаха от ума.

– Вие сте участвували в топографската комисия, нали?

– Да – отвърна Дор Ласос.

– Значи планетата ви е позната?

– Позната ми е.

– Знаете ли географията ѝ, нали? – настоя Хлапето.

– Няма да повтарям казани вече неща.

Хиксабродът отправи към Хлапето смразяващ, почти злобен поглед.

– Какво представлява тази планета? – Хлапето облиза устни. Започваше да си възвръща обичайната самоувереност. – Голяма планета ли е?

– Не.

– Богата планета ли е?

– Не.

– Красива планета ли е?

– Не намирам.

– Говорете по същество! – намеси се Клей грубо, с напрегнат, дрезгав глас.

Хлапето го погледна – наслаждаваше се на ситуацията. След малко заговори пак на Дор Ласос:

– Много добре, сър, да преминем към същината на въпроса. Чували ли сте някога за Лулунгомина?

– Да.

– Били ли сте някога там?

– Да.

– И честно ли заявявате – за първи път бурен огън пламна в очите на хиксаброта: обидата, която Хлапето, без да ще, му нанесе, беше страшна, – честно ли заявявате, че според вашето добре обмислено мнение Лулунгомина е най-прекрасното място във вселената?

Дор Ласос отвърна поглед от Хлапето и го насочи към останалите в стаята. Сега най-накрая по лицето му ясно се четеше презрение към всички нас.

– Да, най-прекрасното – беше отговорът.

Дор Ласос се изправи пред очите на смаяните хора около масата. Взе полагащата му се хилядарка от купа пари и подаде останалите заедно с двете спестовни книжки и разписките на Клей. След това пристъпи към Хлапето и каза:

– Ръцете ми са чисти.

Пръстите му се свиха. И докато ние наблюдавахме втрещени, къси, бляскащи нокти с лекота изскочиха от тях и заиграха току до лицето на Хлапето.

– Съмняваш ли се в честността на един хиксаброд? – запита роботският глас.

Лицето на Хлапето беше побледняло, а бузите му – хлътнали от страх. Острите като карфици нокти се намираха съвсем близо до очите му. Той с мъка преглътна.

– Не – успя да прошепне.

Ноктите се прибраха. Ръцете се отпуснаха от двете страни на притежателя им. Отново безстрастен и студен, Дор Ласос ни погледна, поклон се и рече:

– Благодаря за любезността. Металическите нотки в гласа му прокъртяха в смълчаната стая.

После се обърна. Марширувайки като метроном, изчезна през вратата и се запъти към жилището си.

– Е, какво, разделяме се – каза Клей Харбънк, докато се ръкувахме.

– Дано планетите Дорсай те посрещнат добре, както, надявам се, мен ще посрещне Лулунгомина.

– Това бе чиста глупост. Не трябваше да откупуваш и мен – измърморих аз.

– Парите са повече от достатъчно и за двама ни – отговори Клей.

Беше минал месец след облога и двамата стояхме на космодрума

Денеб Едно. Огромната, кънтяща сграда на тази централна станция се простираше на голямо разстояние във всички посоки. След десет минути щях да се кача на моя кораб за планетите Дорсай. Клей трябваше да изчака още няколко дни за един от редките полети до Тарсус.

– Самият облог беше ужасна глупост – продължих аз, решен да намеря нещо, от което да съм недоволен.

На нас, дорсайците, подобни вълнуващи моменти не ни доставят удоволствие. Но дорсаецът си е дорсаец. Не си търся извинения.

– Не беше глупост – отвърна Клей.

За секунда лицето му се помрачи.

– Забравяш, че истинският комарджия се хваща на бас само ако е сигурен. А когато погледнах в очите на хиксаброда, аз вече бях сигурен.

– Как можеш да говориш така – „сигурен“?

– Хиксабродът обичаше много родината си.

Смаян, аз се вторачих в Клей.

– Но ти не се хвана на бас за Хикса. Разбира се, че Дор Ласос е привързан към Хикса повече, отколкото към кое да е друго място във вселената. Но облогът беше за Тарсус, за Лулунгомина, нали така?

Лицето му отново помръкна за миг.

– Знаех, че ще спечеля аз. Чувствувам известна вина по отношение на Хлапето, но го предупреждавах, че комарджийските пари не се задържат. Пък и той е млад, а аз остарявам. Не можех да си позволя да загубя.

– Спри да говориш небивалици и ми обясни всичко – настоях аз. – Как така си бил сигурен, че ще спечелиш точно ти? Какъв беше номерът, ако е имало такъв?

– Номерът? – повтори Клей и ми се усмихна. – Номерът беше в това, че хиксабродът не може да е друг освен честен. Цялата работа е в името на родното ми място – Лулунгомина.

Той видя недоумяващото ми лице и сложи ръка на рамото ми.

– Слушай, Морт – каза тихо, – точно името заблуждаваше всички ви. Лулунгомина значи нещо на моя език. Но не е име на град или село, или местност. Всеки човек на Тарсус си има своя Лулунгомина. Както и всеки човек по света.

– Какво искаш да кажеш, Клей?

– Това е дума – обясни той. – Дума от моя език и значи „дом“.

КРАЙ

© Гордън Диксън
© Радостина Атанасова, превод от английски

Gordon Dickson

Сканиране, разпознаване и редакция: hoHo
Публикация: Списание „Космос“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2809>]